

Súd: Okresný súd Pezinok
Spisová značka: 39Nt/32/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1724010401
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marek Mikulčík
ECLI: ECLI:SK:OSPK:2024:1724010401.1

Uznesenie

Okresný súd Pezinok samosudcom Marekom Mikulčíkom vo veci návrhu Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela Pezinok na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia u odsúdeného C.. E. T., dňa 6. júna 2024 v Pezinku, ex cathedra, takto

rozhodol:

Podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku s použitím § 74 ods. 1 Trestného zákona, sa o odsúdeného: C.. E. T., O.. XX.XX.XXXX X. U., Z. V. Z. XXXX, F. Z., t. č. Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta č. 63, Pezinok;

mení spôsob výkonu ochranného psychiatrického liečenia,

uloženého odsúdenému uznesením Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4Nt/30/2022 zo dňa 20. januára 2023, z ústavného liečenia na ambulantné liečenie.

odôvodnenie:

Dňa 04.06.2024 doručila Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela so sídlom Malacká cesta č. 63, Pezinok /ďalej len „PNPP“/ tunajšiemu súdu podanie označené ako „Zmena ochranného liečby“, ktoré súd z hľadiska jeho obsahu vyhodnotil ako návrh zdravotníckeho zariadenia na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia v zmysle § 446 ods. 1 Trestného poriadku.

Súd preskúmal podaný návrh a k nemu pripojené listinné dôkazy, pričom zistil nasledovné:

Z návrhu PNPP, podpísaného riaditeľom PNPP i primárom ženského oddelenia PK SZU a PNPP Pezinok súd zistil, že v odôvodnení svojho návrhu PNPP uviedla nasledovné: „E. T., O. XX.XX.XXXX, V. Z. XXXX, F. Z. - Z. je nariadením Okresného súdu Bratislava V pod sp. zn. 4Nt/30/2022 - 475 na výkone ochranného ústavného psychiatrického liečenia. Menovaný nastúpil na hospitalizáciu do PNPP dňa 13.12.2022 na ústavné pozorovanie - na Príkaz Okresného súdu Trnava 4Tp/10/2022 zo dňa 16.02.2022. počas pozorovania v našej nemocnici menovanému nariadil Okresný súd Bratislava V uznesením sp. zn. 4Nt/30/2022 dňa 20.01.2023, právoplatným dňa 20.01.2023 a nariadením sp. zn. 4Nt/30/2022 dňa 05.04.2023 ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou. U pacienta sa jedná o celoživotné ochorenie z oblasti schizofrénie. Pri kombinovanej liečbe antipsychotikami dosiahnutá parciálna remisia stavu. Snaha o resocializáciu a edukáciu bez dostatočného efektu, pacient sa nevrátil z plánovanej priepustky, preto z toto dôvodu aktuálne dlhodobo na oddelení s vyšším bezpečnostným profilom. Pretrvávajú chronifikované pranojdo-perzekučné bludy, avšak bez dopadu na správanie, na oddelení plne rešpektuje režim, užíva medikáciu bez výhrad, nepotencuje konflikty, je bez agresívnych prejavov. Pretrváva anozognózia - čo je „pocit nechoroby“, z tohto dôvodu je nutné riešenie sociálnej otázky do budúcnosti, nie je možné predpokladať spoluprácu v klasických ambulantných podmienkach. Pacient má pravidelné návštevy rodiny, s ktorými má aj povolené vychádzky v areáli nemocnice. Pacient je obmedzený na spôsobilosti na právne úkony - rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom

sp. zn. 5Ps/1/2017 zo dňa 23.05.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28.02.2018, právoplatným dňa 12.04.2019. Súdom ustanovený opatrovník je jeho otec - L. T., ktorá v decembri 2023 zomrel, zmena opatrovníka Okresný súd Trenčín sp. zn. 76Ps/9/2023 zo dňa 12.01.2024 - opatrovníčka je matka p. U. T.. Od ďalšie liečby z nášho hľadiska nie je možné očakávať ďalšiu zmenu psychického stavu, jeho zdravotný psychický stav je dlhodobo stabilizovaný. Pacient je oboznámený s podaním návrhu na zmenu ochranného liečenia, je nastavený na dlhodobú liečbu - aj injekčnou formou. PNPP si dovoľuje po náležitej odbornej porade predložiť súdu návrh na zmenu ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou, ktoré splnilo svoj účel, na ochranné liečenie ambulantnou formou príslušiacej k DSS. Následne sa v kooperácii s opatrovníkom pacienta započne riešenie sociálnej otázky z dôvodu nevyhnutnosti inštitucionalizácie pacienta do špecializovaného zariadenia sociálnych služieb. Pacient až do nástupu do DSS zotrvá v PNPP.

Zo znaleckého posudku č. 129/2022 MUDr. Klaudie Stanislavovej, znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria vypracovaného dňa 25.11.2022 vyplynulo nasledovné: znaleckým vyšetrením bolo preukázané, že obvinený netrpí závažným chronickým telesným ochorením. V roku 2015 bol prvý krát hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení v Petržalke, kde mu bola pre nápadnosť v správaní diagnostikovaná akútna psychotická porucha s prevahou bludov. Ďalšia hospitalizácia bola od 12.09.2015 do 29.09.2015 na psychiatrickej klinike FN Trenčín s dg. záverom Akútna psychotická porucha s bludmi. V roku 2016 a 2017 bol hospitalizovaný na psychiatrickej klinike v Trenčíne s dg. Paranoická schizofrénia. Na psychiatrickej ambulancii MUDr. Lúčnej bol evidovaný od 08.09.2015, po ukončení hospitalizácie na psychiatrickom oddelení v Petržalke. ďalšie kontroly na ambulancii zanedbával., v liečbe nespolupracoval, v januári 2017 svojvoľne opustil nemocnicu, prestal chodiť na psychiatrické kontroly. Psychiatrickým vyšetrením bolo zistené, že obvinený v čase spáchania trestného činu trpel závažným duševným ochorením Schizofreniou paranoides. Ide o závažné duševné ochorenie s poruchou myslenia v zmysle bludov a poruchou vnímania v zmysle halucinácií s dopadom na poruchy konania. Uvedené ochorenie má významný vplyv na ovládacie a rozpoznávacie schopnosti. Obvinený na základe paranoidnej schizofrénie nemohol rozpoznať nebezpečenstvo a protiprávnosť svojho konania v čase spáchania trestného činu, rovnako nemohol svoje konanie ovládať. V dôsledku dekompenzovanej paranoidnej schizofrénie boli ovládacie a rozpoznávacie schopnosti plne vymiznuté. Závislosť od alkoholu, omamných a psychotropných látok a gambling neboli u obvineného vyšetrením detegované. Konanie u obvineného v čase spáchania trestného činu nebolo podmienené abusom alkoholu, omamných či psychotropných látok. Poruchy konania obvineného v čase spáchania trestného činu boli podmienené chorobným vnímaním reality v rámci dekompenzovanej paranoidnej schizofrénie. Z dôvodu schizofrénie paranoides, noncomplainece a anosognozie je pobyt obvineného na slobode pre spoločnosť nebezpečný, z toho dôvodu znalkyňa navrhla nariadenie ochranného ústavného psychiatrického liečenia. Obvinený zatiaľ neabsolvoval ochranné psychiatrické liečenia, ústavné psychiatrické liečenie absolvoval prvý krát v roku 2015 na psychiatrickom oddelení v Petržalke, neskôr na psychiatrickej klinike v Trenčíne s dg. akútna psychotická porucha s bludmi. V roku 2016 a 2017 pobyty na psychiatrickej klinike v Trenčíne diagnosticky záverované ako Paranoická schizofrénia.

Zo znaleckého posudku č. 29/2022 PhDr. Vlasty Kurucovej, znalkyne z oboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých vypracovaného dňa 30.11.2022 vyplnilo nasledovné: dňa 19.10.2022 vykonali psychologické vyšetrenie obvineného na základe ktorého možno konštatovať, že ide o osobnosť psychoticky alterovanú, premorbidne introvertovanú, utiahnutú, s oslabenou sebakoncepciou, narušenou sociabilitou a adaptabilitou, intelektovo v rámci populačnej normy s nižšou úrovňou pamäťových schopností. Posudzovaný má určitý potenciál k agresívnemu spáchaniu, nie však v zmysle predátorskej agresivity. Samotná miera agresívnych impulzov, jej dopad na vyvolanie agresívnych prejavov, súvisí s bludnými koncepciami a kolísaním emočnej bilancie v zmysle prevahy negatívnych emócií pri frustrácii z neuspokojenia potrieb, ako aj s významným znížením kvality kontrolných a regulačných mechanizmov s dopadom na neprispôsobivé sociálne správanie. Menovaný trpí na závažné psychické ochorenie progredujúce, ktoré pri nedodržiavaní liečebného režimu má zhoršujúcu prognózu. V čase vypracovania znaleckého posudku bol menovaný vo väzbe, medikovaný, poruchy vnímania t.č. neprítomné, prítomnosť systematizovaného paranoidného bludu však ovplyvňuje jeho výpoveď a reprodukciu skutočností, ktoré súviseli s vyšetrovaným skutkom. Hodnotový systém je ovplyvnený psychotickou alteráciou osobnosti, a celkovou citovou plochosťou, čomu podriaďuje svoj životný štýl. U posudzovaného sa v objektívnych psychodiagnostických metódach plne manifestovala psychotická porucha - paranoická schizofrénia, prejavujúca sa poruchami myslenia v zmysle paranoicko perzekučných bludov, prítomná je emočná plochosť, bludná nálada, autistické

prežívanie, poruchy konania s prejavmi hypobúlie, neodkloniteľnosť v patologickej motivácii a sociálna izolácia. Posudzovaný dlhodobo trpí na psychotické ochorenie, k svojmu ochoreniu je nekritický, čo má za následok, že je nonkompliantný - nechodí na kontroly, neužíva lieky, nedodržiava liečebný režim, čo spôsobuje dokompenzáciu ochorenia a pod vplyvom paranoidno perzekučných bludov aj patologickú motiváciu jeho konania. Anamnesticky u obvineného zaznamenala znalkyňa objektivizovanú paranoidnú schizofréniu s chorobným vnímaním a posudzovaním reality, čo v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj kognitívne procesy /pamäť, pozornosť, myslenie/. Úspešnosť resocializácie je podmienená absolvovaním dlhodobej psychiatrickej liečby.

Ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou bolo odsúdenému uložené uznesením Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4Nt/30/2022 zo dňa 20.01.2023, právoplatným dňa 20.01.2023. Nariadené bolo vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Bratislava V dňa 05.04.2023 v PNPP.

Podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona, ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

Podľa § 74 ods. 2 Trestného zákona, ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Trvanie ochranného liečenia uloženého páchatelovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť však ukončené, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť. O prepustení z ochranného liečenia rozhoduje súd.

Podľa § 10 ods. 6 Trestného poriadku, predsedom senátu sa na účely tohto zákona rozumie aj samosudca, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné.

Podľa § 10 ods. 13 Trestného poriadku, odsúdený je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť. Odsúdeným sa podľa druhej hlavy štvrtej časti tohto zákona rozumie aj páchatel činu inak trestného, ktorému bolo v trestnom konaní uložené ochranné liečenie alebo detencia.

Podľa § 291 Trestného poriadku, na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje.

Podľa § 301 Trestného poriadku, na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí. Na konanie neverejného zasadnutia sa primerane použije § 248 ods. 2.

Podľa § 303 Trestného poriadku, samosudca neverejné zasadnutie nevykonáva; to neplatí, ak ide o konanie podľa ôsmej hlavy štvrtého dielu.

Podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku, o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia alebo zmene druhu ochranného liečenia rozhoduje na návrh alebo aj bez návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode je zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva. Ak súd rozhoduje na návrh prokurátora, zdravotníckeho zariadenia, probačného a mediačného úradníka alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo nemocnice pre obvinených a odsúdených, rozhodne do desiatich pracovných dní od doručenia návrhu súdu. Ak súd potrebuje pre rozhodnutie znalecký posudok, rozhodne do desiatich pracovných dní od doručenia znaleckého posudku.

Podľa § 446 ods. 2 Trestného poriadku, predseda senátu rozhodne na verejnom zasadnutí, ak rozhoduje o zmene ambulantnej formy ochranného liečenia na ústavnú formu; predtým musí byť odsúdený vypočutý, ak to jeho zdravotný stav umožňuje.

Logickým a systematickým výkladom citovaných ustanovení Trestného zákona i Trestného poriadku dospel súd k záveru, že výkon prebiehajúceho ochranného liečenia ústavnou formou možno v zmysle § 74 ods. 1 veta tretia Trestného zákona zmeniť na formu ambulantnú, ak sa počas jeho výkonu zistí, že vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti možno očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie. Záver o vhodnosti zmeny ochranného liečenia je záverom výsostne odborným a môže ho vysloviť lekár zdravotníckeho zariadenia, v ktorom odsúdený ochranné liečenie vykonáva.

Pokiaľ zdravotnícke zariadenie podá návrh na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia, je povinnosťou súdu, v obvode ktorého sa ochranné liečenie vykonáva, rozhodnúť o takomto návrhu najneskôr v lehote desiatich pracovných dní od jeho doručenia. Krátkosť lehoty, v ktorej je súd o takomto povinný rozhodnúť, pritom súdu v zásade nedáva možnosť preskúmavať správnosť lekárskeho odborného záveru o tom, že doterajšie ochranné ústavné liečenie bolo úspešné, a vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti možno očakávať, že účel splní aj ochranné ambulantné liečenie. Preto pokiaľ z odôvodnenia samotného návrhu vyplýva, že sa nejedná o celkom zjavne arbitrárny odborný záver, ale o odborný záver dostatočne odôvodnený /napr. dĺžkou trvania výkonu ochranného liečenia, doterajšími liečebnými výsledkami, postojom páchatel'a k liečbe samotnej a pod./, je súd povinný prezumovať správnosť takéhoto odborného záveru.

Výkon ochranných opatrení je z hľadiska systematiky upravený v druhej hlave štvrtej časti Trestného poriadku. Pokiaľ zákonodarca výslovne ustanovuje, že pri rozhodovaní podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku rozhoduje predseda senátu na verejnom zasadnutí len v prípade zmeny ambulantnej formy ochranného liečenia na ústavnú formu, je s použitím argumentum a contrario zrejmé, že v prípade zmeny ústavnej formy ochranného liečenia na ambulantnú formu, rozhoduje buď predseda senátu uznesením na neverejnom zasadnutí, alebo samosudca uznesením vydaným tzv. od stola (ex cathedra), pretože samosudca v konaní podľa druhej hlavy štvrtej časti Trestného poriadku neverejné zasadnutie nevykonáva. V oboch prípadoch je proti uzneseniu súdu prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Súd dospel k záveru, že návrh zdravotníckeho zariadenia na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia je dôvodný, nakoľko doterajší priebeh výkonu ochranného liečenia ústavnou formou u odsúdeného navodil stabilizovaný stav a vzhľadom na povahu choroby odsúdeného a liečebné možnosti možno očakávať, že účel ochranného liečenia splní aj ochranné ambulantné liečenie. Preto súd postupom podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku podanému návrhu v celom rozsahu vyhovel.

To súd rationis decidenti, pre ktoré súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, v lehote troch pracovných dní odo dňa jeho doručenia. Sťažnosť treba podať písomne na Okresný súd Pezinok, rozhodovať o nej bude Krajský súd v Bratislave. Podaná sťažnosť má odkladný účinok.